

Statens vegvesen

Notat

Til: 4 Postmottak Region midt
5 Postmottak Region nord
2 Postmottak Region sør
3 Postmottak Region vest
1 Postmottak Region øst

Fra: Trafikksikkerhet

Kopi:

Saksbehandler/telefon:
Eireen Therese Bjørk / 22075955
Vår dato: 14.11.2017
Vår referanse: 15/229872-12

Tilstandsundersøkelse kap. 2 Bruk av sykkelhjelme 2017

1. Innledning

Tilstandsundersøkelse kap. 2/2017 – Bruk av sykkelhjelme ble gjennomført i alle regionene i uke 23, dvs. fra 5. til 09. juni 2017.

Syklister har en meget høy skaderisiko og mange av skadene gjelder skader i hoderegionen. Sykkelhjelme er i denne forbindelse en meget god beskyttelse. Den samfunnsøkonomiske gevinsten er beregnet til 6 ganger investeringen når det gjelder barn og 3 ganger når det gjelder voksne.

Hensikten med tilstandsundersøkelsen er å følge utviklingen i bruk av sykkelhjelme blant barn og voksne syklister.

2. Tidligere undersøkelser

Tilstandsundersøkelse på bruk av sykkelhjelme er gjennomført hvert år siden 1998 som en del av Statens vegvesen sine tilstandsundersøkelser. Vegdirektoratet besluttet i 2005 å utarbeide et nytt opplegg for tilstandsundersøkelse av sykkelhjelmebruken. Fra og med 2006 skal det registreres i nøyaktig de samme tellepunktene og i hvert tellepunkt skal det registreres i tilnærmet det samme tidsintervallet på dagen som foregående år.

3. Resultater fra hjelmebrukstillingen 2017

Telling av hjelmebruk, etter de regler som er satt opp, er utført av regionene i uke 23.

På landsbasis er i alt 9344 syklistere blitt registrert. I 2015 og 2016 ble henholdsvis 9073 og 12010 syklistere registrert. Tabell 1 viser hvor mange som er registrert i de ulike aldersgrupper og kjønn i 2017, sammenlignet med årene 2006 til 2016.

Tabell 1 viser at det er registrert færrest barn og flest personer over 17 år. Det er også registrert flere gutter/menn enn jenter/kvinner. Det er totalt registrert 2 666 færre syklistere i 2017 enn i 2016.

Tabell 1 – Antall syklistere registrert i ulike aldersgrupper 2006 – 2017

Alder	Under 12 år		12 - 17 år		Over 17 år		Alle aldre		Begge
	Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	
2006	407	513	827	1079	3 075	3 668	4 309	5 260	9 569
2007	302	426	749	942	2 978	3 657	4 029	5 025	9 054
2008	216	379	662	1 009	3 177	4 029	4 055	5 417	9 472
2009	428	637	1029	1186	3 088	3 894	4 545	5 717	10 262
2010	414	568	619	907	3 177	4 143	4 210	5 618	9 828
2011	348	518	762	1 029	3 186	4 170	4 296	5 717	10 013
2012	282	384	681	930	3 330	3 929	4 293	5 243	9 536
2013	341	499	788	1 040	3 122	4 086	4 251	5 625	9 876
2014	323	406	807	896	3 011	4 010	4 141	5 312	9 453
2015	376	483	562	771	3020	3861	3958	5112	9073
2016	430	615	776	883	4073	5233	5279	6731	12010
2017	271	457	501	751	3279	4085	4051	5293	9344

Tabell 2 viser resultatene fra tellingene foretatt av regionene i 2017, sammenlignet med tidligere års resultater.

Tabell 2 – Andel av sykling med hjelm i ulike aldersgrupper i 2017 sammenlignet med resultatene 2006 til 2016*

Alder	Vektet andel som bruker sykkelhjelme														
	Under 12 år			12 - 17 år			Over 17 år			Alle over 12 år			Alle aldre		
	Jenter	Gutter	Begge	Jenter	Gutter	Begge	Kvinner	Menn	Begge	Kvinner	Menn	Begge	Kvinner	Menn	Begge
2006	69,0%	58,2%	62,9%	28,8%	22,1%	25,0%	30,0%	37,4%	34,0%	29,2%	33,9%	31,8%	34,0%	35,2%	34,8%
2007	68,2%	61,0%	64,2%	32,4%	26,3%	28,7%	35,7%	45,3%	40,9%	34,4%	41,1%	38,1%	38,0%	42,2%	40,6%
2008	81,6%	66,4%	71,4%	25,0%	16,5%	19,7%	34,8%	41,1%	38,4%	32,9%	36,6%	35,1%	33,4%	35,5%	34,8%
2009	84,6%	68,5%	75,0%	37,9%	29,2%	33,5%	37,0%	46,8%	42,7%	37,5%	42,7%	40,5%	41,5%	45,7%	44,0%
2010	85,5%	74,4%	79,1%	27,7%	18,3%	22,0%	45,1%	52,7%	49,5%	43,0%	47,1%	45,5%	46,8%	49,6%	48,5%
2011	80,1%	68,6%	73,0%	44,0%	41,6%	42,6%	46,1%	54,4%	51,1%	45,5%	50,9%	48,9%	47,7%	52,6%	50,8%
2012	79,1%	66,4%	72,8%	38,7%	28,9%	32,4%	45,5%	55,3%	50,9%	44,1%	49,6%	47,2%	46,2%	51,1%	48,9%
2013	73,3%	76,8%	75,4%	39,1%	32,3%	35,5%	51,9%	58,4%	55,7%	49,2%	53,9%	52,0%	51,1%	55,7%	53,8%
2014	83,1%	72,3%	76,7%	32,5%	31,0%	31,8%	49,9%	55,3%	53,1%	46,7%	51,1%	49,3%	52,0%	52,5%	52,3%
2015	87,7%	85,5%	86,6%	42,9%	33,8%	38,4%	58,0%	60,5%	59,3%	55,9%	56,2%	56,1%	59,1%	59,1%	59,1%
2016	87,0%	77,5%	81,6%	49,5%	38,0%	44,1%	56,8%	59,2%	58,4%	55,2%	56,1%	55,8%	57,6%	57,6%	57,7%
2017	82,4%	76,7%	78,7%	38,3%	26,3%	31,3%	57,9%	63,0%	61,0%	55,4%	57,7%	56,9%	57,3%	59,7%	58,8%

*Tallene er vektet med trafikkarbeid

Hjelmbruken i landet er i 2017 registrert til 58,8 %, en oppgang på 1,1 prosentpoeng fra 2016. Blant barna er hjelmbruken 82,4 % for jentene og 76,7 % for guttene. I forhold til undersøkelsen i 2016 viser dette en nedgang for jentene på 4,6 prosentpoeng og en nedgang for guttene på 0,8 prosentpoeng. Hjelmbruken hos jenter i aldersgruppen 12 - 17 år har en nedgang på 11,2 prosentpoeng og for gutter i samme aldersgruppe har hjelmbruken gått ned med 11,7 prosentpoeng.

For de som er eldre enn 17 år ligger bruksprosenten på 57,9 % for kvinner og 63,0 % for menn, noe som viser en oppgang for både kvinner og menn på hhv 1,1 og 3,8 prosentpoeng. Resultatene for 2017 viser at det er en nedgang i hjelmb Bruken for alle aldersgrupper og for begge kjønn, utenom for de over 17 år hvor vi ser en oppgang.

4. Måltall

I Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2014–2017 er det satt et tilstandsmål for hjelmb Bruk blant barn under 12 år på 90 % og for hjelmb Bruk for ungdom over 12 år og voksne på 60 % i 2018.

5. Måloppnåelse

Undersøkelsen for 2017 viser en oppgang på 1,1 prosentpoeng i forhold til undersøkelsen i 2016, alle aldersgrupper sett under ett.

Når det gjelder barn under 12 år ligger resultatet for 2017 (78,7 %) 11,3 prosentpoeng under målsettingen for 2018, mens resultatet for voksne/ungdom over 12 år (56,9 %) ligger 3,1 prosentpoeng under målsettingen for 2018.

Siden dette er en utvalgsundersøkelse hvor all registreringen er utført i løpet av en dag, må det påregnes til dels store utslag fra år til år. Årlige endringer kan skyldes værforhold, lokale forhold etc. Selv om vi tar høyde for eventuelle årlige endringer, er det tydelig at et fortsatt fokus på og arbeid for å øke hjelmb Bruken er viktig for å kunne nå målsettingene for 2018.

6. Resultater fra regionene

Tabell 3 viser til dels stor variasjon av hjelmb Bruk, fordelt på de enkelte aldersgrupper, i regionene.

Tabell 3 – Resultatene fra 2016 og 2017 fordelt på alder pr region

År		Øst			Sør			Vest			Midt			Nord		
		Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle
2016	Barn under 12	83,5 %	66,7 %	74,0 %	88,2 %	82,9 %	85,0 %	86,9 %	74,0 %	79,4 %	90,9 %	100,0 %	96,4 %	94,1 %	85,9 %	89,2 %
2017		69,0 %	59,1 %	63,0 %	86,0 %	76,9 %	79,9 %	93,2 %	89,3 %	90,6 %	95,6 %	98,3 %	97,1 %	89,0 %	94,2 %	92,1 %
2016	Ungdom 12-17	56,2 %	30,6 %	44,4 %	37,4 %	36,8 %	37,1 %	31,7 %	33,9 %	32,9 %	60,0 %	50,0 %	55,6 %	75,4 %	67,0 %	70,0 %
2017		27,9 %	15,9 %	20,8 %	56,5 %	39,1 %	46,8 %	38,8 %	27,7 %	32,3 %	17,2 %	20,5 %	19,6 %	72,1 %	48,3 %	57,2 %
2016	Voksen over 17	49,8 %	61,3 %	56,8 %	56,1 %	54,5 %	55,2 %	60,4 %	62,4 %	61,5 %	58,5 %	48,1 %	52,7 %	81,8 %	73,4 %	77,1 %
2017		51,8 %	66,3 %	60,5 %	55,7 %	56,7 %	56,2 %	63,5 %	65,4 %	64,7 %	58,5 %	49,2 %	53,5 %	79,2 %	82,1 %	80,6 %

Når antall registrerte deles inn i fem regioner vil prosentandelen svinge kraftig fra år til år i gruppen for barn og ungdom. I gruppen for voksne ser man også variasjoner, men siden antallet registrerte er vesentlig høyere vil slike lokale variasjoner ikke slå ut på samme måte.